

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA,

MINT

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ ÖNÁLLÓ MELLÉKLETE.

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

A méhészetre vonatkozó közlemények
a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez
czimzendők.
Kolozsvár, (Ó-vár, Bástyauteza 9. sz.)

Rendes tagok 2 frt, kőri tagok 1 frtot fizetnek.
a „Méhészeti Közlöny“-t és „Erdélyi Gazdá“-t
ingyen kapják.

Kalotaszeg méhészete.

Vidékünk Kolozsmegyének délnyugati felében fekszik. Nyugatról és délről havasok környezik; keleten és éjszakon dombsorok választják el a szomszéd vidékektől. Számos apró folyója van, melyek többnyire mind a havasokból jönnek és soha sem száradnak ki annyira, hogy e miatt a méhek vízben szükségét látnának. Növényzete változatos és gazdag. A fenyőfa és szőlő között, minden dusan tenyész. Uralkodó szél a nyugat, mely a méhekben soha sem tesz kárt. Néha éjszakai szelek is járnak, kivált késő ősszel. Ezek miatt a méhek, a méhes környékén, hová fáradtan letelepednek, gyakran megdermednek. Napos oldalokon a mogyoró, som és a patakszéli tuszszilágó már márczius közepén virágzanak, melyek bőven ellátják virápporral szorgalmas munkásainkat. Nem ritka azon eset, hogy még december elején is élénk röpkedést végeznek a méhek. Messze, azonban, nem távoznak a méhszintől. Január és február csattogó hidegekkel járnak; de márczius közepén, mint érintők, az idő annyira enyhül, hogy méheink megkezdhetik a gyűjtést. A szép tavaszra erős nyár köszönt be. Ez megőli betűje kis állatainknak. Mig másutt áldás, itt átok, mert a levegő annyira lehül, hogy gyakran a télkabátot sem nélkülözhetjük. Ennek oka a havasok közelsége s a talaj, melynek nagy részét a hideg természetű agyag alkotja. A hordás az esőre következő hideg után szünetel, szünetel a fiasítás is. A tartós esőzést időleges esőzés váltja fel, mely szabálytalanul ismétlődővén, sem a méhész, sem a méh nem tudják mihez tartani magukat.

Ekkor van, június végén, a rajzás ideje is. Csakhogy mire a raj elkészül a kivonulásra, az ég hirtelen beborul, záporosó omlik alá, a levegő lehül s a raj 2—3 napra visszaszorul a kaptárban, hol a nép, a fiatal anyát leölvén, a rajzás pár hétig ismét elmarad. Ez az oka az anyátlan-ságnak is, mely Kalotaszegen oly gyakori. Majd beköszönt a nyár mindent elperzselő hevével. Sem az anyakasok, sem a rajok, melyek nagy bajjal kijöttek s új szállást néztek, nem vehetik elő magukat kellőkép. Az idei nyár különösen rossz vala. A sarjut teljesen elperzselte a három hónapig tartó szárazság. Az utó-, vagy kishordás tehát végkép elmarad. Még mézharmat sincs. De hogy is lehessen, mikor a növényzet a lábán szárad le!

Látni való, hogy daczára a dus növényzetnek és vízbőségnek, s daczára a tavasz korai kinyíltának: méhészetünk itt, Kalotaszegen, majdnem az utolsó zónába esik s így, haszonnal alig üzhető e különben folytonos reményekkel kecsegtető foglalkozás. Pedig a méz és viasz kvalitása nemcsakahogy nem kifogásolható, hanem az íz, zamat és fűszeresség tekintetében, kivált a keretes, versenytárs nélkül áll. Nincs hófehér csurgatott és pergetett mézünk, a lépek is ritkán vannak hófehér viaszhártával borítva, de azért az Alföld és Délmagyarország fehér mézét, mely zamatját veszíti s édesített péphez lesz hasonlóvá, jóval tulszárnyalják. Az aranszinű és fűszerrel telített méz, minő a miénk, csak hegyes vidéken terem, hol a vegetáció ugy a havasi, mint az alföldi növények által dusan van képviselve. Ha tekintebe vesszük, hogy e 83 községet s közel 40 ezer embert számláló vidéken alig van több 5—6 száz méhcsaládnál s hogy egy lélekre egy milligrammal sem esik több fogyasztásra évenként 12 grammnál, világosan áll előttünk a méhészetünk fejletlensége. Ezen csak az okszerű méhészet elterjedése segíthet. Az okszerű méhészet minden lélekszámára biztosíthat egy-egy méhcsaládot. Méztermő vidékeken egy kaptár évenként 20—30 kg. mézet ad. Mi — tekintve időjárási viszonyainkat — csak 10 kg.-ot számítunk. Ez évente 40 ezer kg., mely 40 krral számítva, 4 ezer frtnak felel meg. Ennyi, bár szükösen, elég a belfogyasztásra. De az okszerű méhészet ez összeget meg is kétszerezheti s így, a 8 ezer forint már számottevő összeggé lesz vidékünk rubrikájában. Hogy ez nem ábránd, bizonságot szolgálhat egyik bánffy-hunyadi okszerűen berendezett és kezelt gyönyörű méhészet

Szentgyörgyi Lajos.
(Bánffy-Hunyad.)

**A jobb mézelő növényekről és azok tenyésztéséről,
tekintettel hazánk égalji viszonyaira és a tenyésztésre ajánlható mézelő növények hasznosságára mező-
gazdasági szempontból is.**

VII.

Sorszám	A jobb mézelő vagy virágport adó növények nevei		A virágzás ideje							Mit gyűjt róla a méh?	Termete és gyökereinek tar- tósága	Mínő helyen terem?	Tenyésztetik-e?	Hányaféle a m. szempontjából és tenyészt. ajánlat-e?	Egyesek ipari vagy mezőgazdasági értéke					
	n é p i e s e n	tudományosan	3. márcz.	4. ápril	5. május	6. június	7. július	8. aug.	9. szept.							10. okt.				
3		Whit-lawia grandiflora			5		7													
4		Escholtzia crist.			5				8											
5	Ternye	Alys Benthami .			5					9										
6	Kerti csengetyűke	Campanula med.				6	7													
7		Collinsia bicolor				6	7													
8	Kerti mustár . .	Sinapis alba . .				6	7													
9	Pofóka	Dacocephalum altaianse arganen.				6			8											
10	Csőves ápolka .	Monarda fistulosa				6			8											

Sorszám	A jobb mézelő vagy virágport adó növények nevei		A virágzás ideje								Mit gyűjt róla a méh?	Termete és gyökereinek tar- tósága	Minő helyen terem?	Tenyészetik-e?	Hányadrendű a m. szempontlá- ból és tenyészit- ajánlató-e?	Egyesek hasznos- sága
	n é p i e s e n	tudományosan	3. márcz.	4. ápril	5. május	6. június	7. július	8. aug.	9. szept.	10. okt.						
11	Muvapikk . . .	Orig. perenne .				6		8				X				
12	Csutka-kup . . .	Rud- } grandiflora beckia } Neumanni				6		8				"				
13	Kerti ruta . . .	Ruta graveolens				6		8				"				
14	Szigoral	Veronica gracilis				6		8				"				
15	Müge	Asp azurea set.				6		8				⊙				
16		Clarkia elegans				6		8				"				
17	Szarkaláb . . .	Delp- } hiacinth. hinium } ajacis . .				6		8				"				
18		Escholtzia calif.				6		8				"				
19		Eutoca } viscid Wrangel.				6		8				"				
20		Godetia albemar.				6		8				"				

21	Szirmanyult . .	Iberis odorata .	6	8	
22	Here	Trif. svaveolens	6	8	
23	Csengetyüke . .	Campa- nula	6		9
		piramid. alba			
24		Chelone	6		9
		Torreyi barbala- coccinea			
25	Pézsma	Can- taurea	6		9
		moschata alba coerulea suaveolens			
26		Clarkia pulchella	6		9
27	Hajnalicska . .	Convolvulus tric.	6		9
28		Mathiola bicornis	6		9
29		Nolana	6		9
		grandif. lanceolata			
30		Pha- celia	6		9
		congesta tanacetifolia			
31	Oroszlán-száj . .	Anth. nanum . .	6		10
32	Piros perkáta .	Ipomoea major purpurea . . .	6		10
33	Bazsalyikom . .	Ocymum crispum	6		10

Magárjegyzékek a
legjobb méhtakar-
mányak tartják.

Sorszám	A jobb mézelő vagy virágport adó növények nevei		A virágzás ideje								Mit gyűjt róla a méh?	Termete és gyökérének tar- tósága	Mióg helyen terem?	Tenyésztetik-e?	Hányadrendű a m. szempontjából és tenyészt. ajánlható-e?	Egyesek ipari vagy mezőgazdasági értéke
	n é p i e s e n	tudományosan	3. márcz	4. april	5. május	6. június	7. július	8. aug.	9. szept.	10. okt.						
34	Zsálya	Salvia } coccinea } horminum } violacea				6				10	⊙					
35	Rezeda	R grandiflora .				6				11	"					
36	Vasvirág	Zeranthanum annuum				6				10	"					
37		Nepeta macrantha					7	8			"					
38		Bartonia aurea .					7	8			"					
39		Lolle- } canescens } peltata					7	8			"					
40	Paizs-sajt	Lavatera trim. .					7	8			"					
41	Porhonrojt	Lobelia erinus .					7	8			"					
42	Selyemfa crepin	Ascle- } syriaca . } piass douglasi					7			9	⊗					

43	Szaka	Se- dum	{ kamtschat- kicum spurium .	7	9	X		
44	Szeplén	Ce- rinthe	{ bicolor . retorta	7	9	⊙		
45	Csészekürt	Oenothera La- marckiana . .		7	9	"		
46	Sósvi	Oxalis valdiviana		7	9	"		
47	Porcsin	Port. grandiflora		7	9	"		
48		Malope grandifl.		7	10	"		
49		S. procumbens .		7	10	"		
50	Kerek vagy tö- ves répa	Brassica rapa .		8	9	"		
51		Gutierrezia gym- nospermoides .		8	10	"		
52	Dohány	Nico- tiana	{ makroph. purpurea	8	10	"		Mézén érzik a do- hány-szag.

Az első táblázatban foglalt 142 növény közül a — mezőgazdasági hasznosságukra tekintettel — tenyésztésre ajánlottak tenyésztésének módját előadni úgy, hogy az idevágó utasítások gyakorlati értékkel is bírjanak, azt hiszem, e kis munka keretén belől nem lehet feladatomban. Különben is a fontosabbak tenyésztési módjával, egyes gazdaság- és növénytani munkák egész részletességgel foglalkoznak, a közülök ismeretlenebbekkel, azaz a hazánkban még nem tenyésztett fajokkal pedig előbb kísérleteket kellene tenni, mezőgazdaságtani értékük közvetlen megismerhetése végett, erre pedig a gazdaságtani intézetek vannak hivatva.

Méhlegelőt beállítani csak ott szükséges, a hol a felsorolt I. és II. rendű növények közül egyik sem virágzik tömegesen valamely hónapban, a hol tehát a méhek nem kaphatnak folytonosan kellő mennyiségű eledelt. Ily helyeken ismerni kell a méhnövényekben szegény időszakok kezdetét s tartamát s a megfelelő időszakban virágzókat kell méhlegelő előállítására végeztetni.

A táblázatok tanulmányozása több érdekes és nem kevésbé fontos eredményre vezet bennünket pl. az egyes hónapokban virágzó növények számából mily feltűnően kiemelkedik a méh. növények tenyésztésének a hőmérséktől való függése, a legmelegebb hónapra esvén, azok legnagyobb száma általában is, és az I. rendűek és kertiek között is; továbbá kitűnik a fafélék fölötté — méheledel nyújtás tekintetéből — a fűfélék fölött, nem ugyan az eledel minőségére, hanem mennyiségére nézve.

Végül fölemlitem, hogy különösen az első táblázatban felsorolt növényeket, közülök különösen a hazánk különböző vidékein tömegesen előfordulókat vidékenként tanulmányozni s össze kellene gyűjteni, hogy megismervén, ekként teljes részletességgel azoknak hazánkban való elterjedését s tenyésztését, hozzákezdhessünk a nemzetgazdasági szempontból nem csekély fontosságú „Országos méhes-telepek“ eszméjének kiviteléhez.

S most megköszönve az erdélyrészi méhész-egylet tekintetes választmányának, hogy alkalmat nyújtott nekem a pályatétel kitűzése által e tárggyal foglalkozni, igénytelen munkámat berekeszttem azzal az óhajtással, vajha csak valamicske is belőle hasznára lenne a méhészet ügyének.

A „Szeresd a méheket“
jeligéjü levélke tulajdonosa.

(Vége.)

A méhek beteleltetéséről.

„A méhek a nap madarai“ mondja nagy mesterünk A. Béla s nagyon helyesen, mert: ha nyár közepén is, a haragos felhők eltakarják a napot, a serény méhek hazasietnek fészükbe; a nap felkelte előtt és leszállta után, csak gyéren járnak ki a kasból, ellenben ha a nap arany sugarai behatolnak a kasba, még a dermesztő decemberbe is kiröpülnek. Igen, mert ők „a nap madarai“, szeretik a meleget. Ez az indoka annak, a méhészek arra törekszenek, hogy mentől melegebb kaptárt készítsenek méhesük számára és ebbe is, a betelelés alkalmával betömik a kaptárt rosz melegvezető anyaggal — mint én magam is tettem ezelőtt — és ha lehetséges lenne, némelyek, tulbuzgóságukban úgy beburkolnának minden egyedet, mint a kicsi csecsemőt szokták.

A nagy figyelemre nagyon is érdemesek kedves méheink. De valjon eme gyöngédséggel nem ártunk-e többet, mint használunk kedvenceinknek?

Nincs szándékom eme szerény soraim által egyenesen elítélni az eddigi „tömött“ teleltetési módot, hanem szükségesnek tartom becses lapunk hasábjain közölni e téren tett tapasztalataimat.

Tapasztalataim eredménye az, hogy a méhek inkább eltűrik a száraz hideget, mint a nedves meleget. Hogy ezen állításomra mi szolgáltatta az okot, azt a következőkben van szerencsém előadni: 1886. évben, április hónap egy estéjén hozzám kopogtat a szomszéd Vulcesd községbeli lelkész, Berár Dimitru és megkér, hogy az erdőben, egy vastag fatörzs odujában talált méhtörzset segítsek onnan kivenni és haza szállíttatni.

Ennek nagyon örvendettem, mert addig nem volt dolgom vadon élő méhekkal s így érdekes tapasztalatokra számítottam. Tehát készséggel teljesítém kívánságát.

Az erdőbe érve, az első dolgom volt szemügyre venni a fát. Ez egy vastag törzsű, két ágas, magas fa volt. Észre vettem, hogy a kijáró rés egyik ágon volt, a fészek pedig a z o n a l u l és hogy a fatörzsön a kijárón kívül semmi más nyílás nincsen.

Lefürészeltük a fát és azután hozzáfogtunk a hasításhoz. Hasítás alkalmával kirepültek a méhek, de nem igen bántottak, mert a sok kopogás következtében nagyon teleszivták magokat mézzel.

A paraszt kast közel tettük a kettéhasított fatörzshez, kivágvá a lépeket, azokról lesepertem a méheket egy abroszra, a honnan felhúzódtak a kasba, a lépeket pedig egy teknőbe tettem: Legutóljára fel-

szedtem a hátramaradt, de csomókban összevont méheket és mi a fő, az aryaméhet is feltaláltam egy kicsi hosszukás üregbe félrevonulva néhány méhhez.

A törzs nagyon gazdag volt méhben, fiasításban és mézben. Ott-hon átlakoltuk egy ingó szerkezetű kaptárba, a megtakarított mézet visszaadtuk neki és ez évben adott egy szép rajat. Tehát e törzsnek a kijárata felül volt, hol sok melegség kiillant; a hó és eső behatolt, a mi onnan látható, hogy a veselép és szomszédjának egyik oldala, a melyekre a hó és eső közvetlenül esett: rothadt volt. Az eső és hó nedvességet nem idézhetett elő, mert elolvadva, illetőleg elpárologva, elillant a kijárón. Tehát ez a törzs — mert azt nem tételezhetjük fel, hogy a kijárót hermetice lezárta volna, mert akkor megfullad — száraz hidegben telet és nagyon erőteljes lévén, annak a jele, hogy ez kedvezett neki.

1886—87. év telén meglátogattam egy falumbeli lakós, Hubian György méhesét. Három méhcsaládja volt az atyafinak vesszőkasokban; de ur isten, milyen állapotban voltak azok! Régi kérges tapasz, sok helyütt látszottak a vesszők, alul egy kas sem volt letapasztva.

Szerencsétlen méhek — gondolám — mily kézre jutottatok! Szerencsétek van, hogy az ur isten hagyott számotokra propolist — mézgát — melylyel, ha szívtelen gazdátok nem gondoskodott rólatok, magatok is behuzzátok a kas belsejét, mert máskülönben vége lenne életeteknek! Szerencsétek van továbbá, hogy éjszokról a csűr, délről a korcsmaház, nyugatról gazdátok háza, keletről pedig a magas és tömött kerítés megvéd a téli, dermesztő szelektől, mert máskülönben odalennétek.

Eme gondolatok közepett, tekintetem akaratlanul ráesik egy kasnak a csucsára. És mit láttam ott?! A csucstól mintegy tenyérnyire, nagyocskya lyuk volt, a melyen keresztül látszottak a lépek. Az istenért — kérdém — mi ez? „Hát mi legyen, tanító ur? egy roszakaró emberem a korcsma kerítésén keresztül, kövekkel dobálta méhkasaimat és ezt megérve, régi kas lévén, a bordák engedtek az ütésnek és betörték, én pedig eltávolítottam a törött részeket“, volt a felelet. Utasítottam emberemet, hogy hozzon egy darab papiroost, az istállóból pedig friss marhatágyát, hogy tapasszuk be az üreget; de a legnagyobb megdöbbenésemre azt a választ nyerem, hogy „hagyjuk békében, nem szoktam annyi pepecseléssel járni körülöttük“, az isten akaratába ajánlotta őket. Hasztalan volt ezután minden beszéd. Utolsó kérdésemre, hogy népes-e a törzs? ő azt válaszolta: „Jaj, uram, oly nehéz, hogy alig bi-

rom felemelni, a méhek ősszel is a padig voltak“, a mire azt válaszoltam, hogy ezzel ugyan nem lesz több dolga, mert tavasszal oly könnyű lesz a kas, hogy egy gyerek is elviheti egy kézzel, mert méz nem lesz semmi benne, a méhek pedig örök álmukat fogják aludni a padon. „Isten akarata! ő ad, ő vesz“ volt a rövid felelet.

Elérkezik márczius hó. Nekifogtam a kaptárok kitisztításához, kivéve azokból a burkolatot. Egynél pocséta, másiknál penész, harmadiknál ezek mellett rossz bűz; egynél egy marék, másiknál több, harmadiknál annál is több holt méh. És most, dolgozva, eszembe jutott Hubián kasa és felsőhajték: „Szegény méhek, milyen gondosan voltatok betömve sarjuval és mégis mennyi pusztult el közületek, hát azok a szegény méhek, a Hubiáné, mi lesz velök? A mint elvégeztem a tisztítást, oda mentem. Nagy meglepetéssel tapasztaltam, hogy annyi méh repül ki a felül kilyukasztott kasból, mintha rajozni akarna. Arra a kérdésemre, hogy tisztított-e a kas alatt, a felelet az volt, hogy nem. Félredőttem a kast és látom, hogy nincs holt méh alatta, mert a mi volt, ők maguk elbántak velök, hogy a kas erőteljes a népben és a nehézségről lehetett itélni, hogy méze sok (most már kedvemre tett és betapasztotta a felső lyukat, mert megmondottam, hogy tolvaj méhek megtámadhatják, de alul még sem akarta) és mi a fő, községünkben ez a törzs adta az első rajt. A másik 2 kasbeli törzsei is jól teleltek ki, de csak az egyik adott rajt, a másik pedig nem. Haza jöttem, gondolatokba merültem, elővettem a méhészeti szaklapokat, könyveket, azon reményben, hogy valami világosságot fogok találni ez eset fölött, de mind csak meleg kaptár, meleg burkolat, meleg betelelést találtam, holott Hubián kasa tényleg bemutatta, hogy alól a levegő behatolt a kasba, felül kijött és a legjobban telelt. Mert a méhek a száraz hideget jobban szeretik, mint a betömött kaptárbeliek a nedves meleget.

1887 évi augusztus hóban, egy Herepe községbeli kecskepásztor, ki a kecskéket az erdőn őrizte, megkínált, hogy vennék meg tőle egy méhtörzsét, a melyet az erdőben talált. Másnap az erdőben megtekintettem a fát. Ez a föld felett majdnem vízszintesen nyuló, vastag törzsű fa volt, úgy, hogy leülve lehetett dolgozni rajta, Ezt nem is vágtuk le, hanem az egyik oldalát lehasítottuk, hogy kivehessük a lépeket és méheket. A kijáró kissé oldalvást, de inkább felül volt, úgy, hogy azon kivilanhatott minden, gőz, pára és melegség.

Ez is népes és mézben gazdag család volt s kiválóan jó család maradt átlakolás után is.

E példák bizonyítják, hogy a faodukban tartózkodó méhtörzseknek a kijárójuk mindig felül van és az nagyon természetes is, mert ha egy sérülést kap a fa, attól lefelé korhad, odusodik, mert a nedvesség, mely azt előidézi, lefelé és nem felfelé szivárog.

Ezt a kijárót, tapasztalataim szerint, a méhek le nem zárják hermetice télire, mert akkor, ha nincsen más szelelő lyuk: befuladnának.

És ha a méheknek olyan nagy melegre volna szükségük télen keresztül, a mint állítatik, miért nem fagytak meg e törzsek? hisz nagy melegről szó sem lehetett, mert az a kijáró lyukon mind kiillant. Miért nem haltak meg a falumbeli emberem méhei, midőn azok alul be nem tapasztott, gyenge burkolatu és mi a fő, egyfelől kilyukadt kásokban teleltek?

Én azt mondom, hogy azért, mert a törzsek erőteljesek voltak és elegendő mézzel rendelkeztek. Továbbá, hogy az erdőbeli törzsek a körüllevő sűrű, nagy fák által, az emberem törzsei pedig a nevezett épületek által, a szelektől védve voltak, hogy az anya pedig nem volt vén, azt az erős törzs és a sok fiasítás bizonyította be.

Ha e kellékek megvannak, azt merem állítani, hogy a méheknek télen keresztül csak a gomolybeli melegre van szükségük, hogy jól kiteleljenek. A méhek ugyanis gomolyba huzódnak össze és a gomoly külső méhei sűrűn egymás mellett állva meg, akadályozzák a gomolybeliek fejlesztett meleg elillanását és ha nagy a hideg és hátuk megfázott, szépen behuzódnak a gomolyba és mások vonulnak helyökbé. És ha úgy védik magukat a hideg ellen, ép azt teszik a nagy meleg ellen is. Persze, hogy a gyenge törzs se az egyik, se a másik ellen nem képes magát jó sikerrel védeni.

Ha télen betömjük a kaptárt sarjuval stb. nagyon megkisebbitjük a röplyukat és a költő-tért, a gomolyban fejlesztett meleget korlátozó méhek gyéren állva, a meleg a kaptárból kiillant, az pára, harmat dérré változik át, télen keresztül is változó az időjárás, abból pocséta ered, nedves széna-szag és ez méregként öli le a méheket, mert még a be nem fedett mézet megmérgezi.

Egész december hóban zugtak, de erősen, méheim. Én e zugást annak tulajdonítva, hogy fáznak méheim — mint az orvos ki bajaiban más orvosok tanácsát kéri, — jónak láttam ez esetet veterán méhészünkkel, Abend András urral közölni, véleményét kérve. Ez, a legnagyobb bámulatomra, azt a helyes tanácsot adja, hogy azonnal szedjem ki az egész törmelékét, mert ezt meg fogják köszönni méheim. Később

megírtam nagy mesterünknek, hogy nagyon igaza volt és megírtam egyszersmint fennebbiekben közzétett tapasztalataimat, a mire ő azt válaszolja, hogy a méhek inkább a száraz hideget, mint a nedves meleget szeretik és hogy ő soha sem tömi be kaptárait és méhei gyönyörűen kitelelnek.

Most látom be csak azt, hogy veterán méhésznünk már rég tulesett az én friss tapasztalataimon, de bámultam azt, hogy miért nem közölte eme észleleteit a méhész-világgal!! Abban nyugodtam meg, hogy ő szerény ember lévén, a méhész világ pedig nagyon conservatív, régi szokásaival szemben, nem akart vitát idézni elé a méhészeti lapokban, hanem várt — lehet — a közlésre alkalmas időt.

Bevallom őszintén, hogy én is a conservatívok sorából lévén, daczára tapasztalataimnak, daczára Abend ur figyelmeztetéseinek, 1888—89. év telén, csak 2 törzset teleltem be, tömés nélkül, próbául. Ez a 2 törzs volt a legkitünőbb tavasszal!!

Tavaly, szeptember hóban, a kipergetett üres lépeket, ugyszólva, csak úgy dobtam be a kaptárokba nyalogatás végett, hogy később kivegyem. Betoltam az ablakokat a lépekig. Időközben beteg lettem.*)

A tavaszi átvizsgálásnál a legnagyobb öröömre tapasztaltam, hogy méheim mind kiteleltek és jó egészségben voltak.

Ezekből láthatják a tisztelt méhésztárs urak, hogy én teljesen meg vagyok győződve, hogy a méhek télen keresztül inkább szeretik a száraz hideget, mint a nedves meleget s ennél fogva, jövőben úgy fogom betelelni méheimet és pedig:

1. Csak fiatal anyás, erős törzset fogok betelelni, a gyengéket még augusztusba fogom egyesíteni.

2. Még augsztus második felében fogom berendezni a költőtért téli-re, úgy, hogy felül mind teljesen befedett lépeket fogok alkalmazni, alul pedig félig telteket. A keretek közötti tért műlép-darabokkal fogom tölteni, hogy ez által az alsó és a felső sor keretek ugyszólva mintegy egész keretté alakittassék át. Mivel se a fedődeszkákat, se pedig a lépeket többé el nem mozdítom, a méhek által igazítottak többé el nem rongálódnak. De az ablak felé még teszek üres és félig meddig mézes lépeket is, a melyeket feljegyzek magamnak azon szempontból, hogy később kiszedjem őket. Ezek azért szükségesek, hogy

*) E betegség örökre emlékezetes marad előttem, mert gr. Kun né, sz. Haller ő méltósága, állapatom iránti részvétből, kegyes volt látogatásával szerencsétlenni.

ha van még hordás, legyen hova rakni a mézet, legyen az anyaméhnek hol petéznie és ellenkezőleg ne fogyasszák el a téli készletet. A míg van a kaptárban fedetlen méz, a befedethez nem nyulnak.

3 Midőn már látni fogom, hogy már vége minden hordásnak: kiszedem a beadott lépeket, betolom az ablakot a bent hagyott lépekig és ha szükséges, az ablak széleit, a hol léghuzam eredhetne, betömöm lépdarabokkal és végtére felteszem az ajtót, vigyázva arra is, hogy e körül ne legyen rés; ha volna, marhatrágyával szépen bekenem, de a kaptárban semmi tömést nem teszek.

4. Vigyázni fogok, hogy a szelektől védve legyenek kaptárim télen. Ép ugy a madarak és egerektől és más egyéb zaklatástól.

Bátor vagyok megkérni tisztelt méhésztárs urakat, méltóztassanak egy-egy kaptárral próbát tenni e télen és az eredményt közölni lapunkban.

Dégán Ágoston.

A méhesek mesterséges fütése.

Weygandt rendszerére vonatkozólag, a következőleg nyilatkozik A. Alberti, ez általánosan elösmert méhész tekintély.

Ajánlom a kevésbé tapasztalt méhészeknek, hogy egyelőre csak kísérletet tegyenek, vagy pedig még a kísérletezést is, e kérdés tisztázásáig (mert most egyelőre csak erről lehet szó) a tapasztaltabb méhészekre bizzák. Ki nem reméli azt, hogy a fütés által elérhető lesz az, a mit Weygandt elérni hiszen? Hogy a lapozó kaptár különösen jól használható — illetőleg alkalmas — a fütéshez, mivel ezen kaptárban az összes lépek — az ablak felől — egyenletesen melegíthetők, az egész építmény áttekinthető s a kezelés csendben és a legtöbb esetben a lépek kiszedése nélkül vihető keresztül; az könnyen belátható. Tehát egy okkal több arra, hogy a fütés eredményhez jutását óhajtsam Kételeyeimet azonban nem szándéksom eltitkolni, lehet, hogy azok egy része igazolatlan, más része okadatolatlan, vagy legalább eloszlatható. Először igaz, hogy a fütött családok sem repülnek ki rossz időben, azonban, mint közelebb megfigyeltem, a napsugarak által könnyebben kialsatnak. Az ellenzőket pedig a fütésnél elzárni nem tanácsos. Mi történik napsugaras időben, midőn minden tele van hóval? Félek, hogy a téli fütés által háborgatott családoknak (különösen kellő vigyázat nélkül) többet ártunk, mint használunk. Igen korai fiasítást, fütés mellett, vagy a nélkül is, károsnak tartom. E szerint ajánlatos, a méhlokok és méhszin meleg-tarthatóságának tekintetbe vétele mellett, a tulajdonképeni

télen épen nem — vagy csak nagyon keveset — s verőfényes napokon egy cseppet sem, csak hideg éjjeleken át fűteni, mi addig, a míg a költés meg nem indult, veszély nélkül keresztül vihető. A röpképes napok beálltával, (márcziustól kezdve) lassanként fokozódó fűtéssel és etetéssel — különösen oly vidékeken, a melyeken jó tavaszi hordás van — jó eredmény várható. Többszöri és sokoldalú kísérletezés fogja azonban ehhez a további felvilágosítást megadni. Eme sorok talán e tárgyra némi ujjmutatással szolgálnak.

Vegyes közlemények.

— Kérelem. Felkérjük a tagsági díjjal hátralékosokat, hogy esedékes tagsági díjaikat sziveskedjenek mihamarább beküldeni G e b h a r d t Döme pénztárnokhoz, Kolozsvárt Rendes tagsági díj egy évre 2 frt. Köri tagsági díj 1 forint. Ugy a rendes, mint a köri tagok, a „Méhészeti közlöny“-t és „Erdélyi gazdá“-t ingyen kapják. Köri tagsági díjkezdményben részesülnek a községek, körjegyzők, tanítók és segédlelkészek, valamint a magyar méhészek egyesületének tagjai, minthogy viszont, az erdélyrészi méhészegylet tagjai is 1 frtéért kapják a „Magyar méh“ czimű szaklapot.

— **Időleges méhészeti kiállítást**, illetőleg méz-vásárt rendez ez idén is a budapesti kereskedelmi muzeum. A kereskedelmi muzeum ez elhatározásával, a méhészeti érdekeknek nagy szolgálatot tesz. A mult évben rendezett kiállítás kiválóan sikerült s meg vagyunk győződve arról, hogy az idéni kiállítás is, minden tekintetben meg fog felelni az ahhoz fűzött reményeknek. E kiállítás a jövő hó első napjaiban veszi kezdetét s miután erre nézve ugyanazon szabályok a mérvadók, melyek az előző, 1888 és 1889-iki kiállítás alkalmával érvényben voltak, feleslegesnek tartotta az igazgatóság a szabályzatokat ismét szétküldeni. — Midőn felhívjuk t. méhésztársaink figyelmét e kiállításra, egyszersmint értesítjük a kiállítani szándékozókat, hogy a kiállítandó tárgyak, október hó első felében felküldendők, ugyanolyan bejelentési ívek kíséretében, miők a mult és előző évben voltak szétküldve. A szállítás b é r m e n t v e és 50% szállítási kedvezményt biztosító igazolvány használata mellett eszközlendő. Igazoló jegyeket és bejelentési ívet kívánatra b é r m e n t v e küld egyletünk elnöksége minden egyleti tagnak. Megjegyezzük végül, hogy a kereskedelmi muzoumot, az eladandó tárgyak vételárából 10% jutalék illeti.

— **Méhészeti kiállításunkan** Czákó Sándor n.-kátai asztalos és mébész, kitünő méhészeti eszközeiért dicsérő oklevelet nyert, miről e helyütt adunk hirt, miuthogy lapunk 17-ik számában közölt jegyzőkönyvből kimaradt.

— **Az üres lépek eltartása.** Nem egy méhésznek ad gondot, hogy miként védje meg a viaszmosly pusztításától, lép készletét. Mint-hogy e tárgyban gyakran intéznek kérdéseket hozzánk méhésztársaink, ajánljuk, hogy a kereteket akgassák szellős helyen kifeszített sodronyra, egymástól 8–10 cm.-nyi távolságra helyezve a kereteket, hogy a lég közöttük szabadon járhasson. Hogy a kereteket fölakgathassuk, mindenikbe egy-egy vékony sodrony-szőget kell verni, (még jobb, ha csipesz segítségével beszurjuk) rézsutosan, hogy a szögnél fogva függjenek a sodronyon. Az eddig ösmert lépertartási módok között ez a legegyszerűbb eljárás és teljesen biztos.

— **Méhtetű a kolozsvári méhesekben.** Csiki J. János tag-társunk méhei téli elhelyezése alkalmával több családban méhtetveket talált. Egy anyaméhen több, mint 10 darab élősködött. A szentgyörgy-hegyen több méhesben mutatkoztak e veszedelmes élősdiek. Dr. Hesz az „O. U. Bienen-Zeitung“ idei 8-ik számában a tetvek pusztítására dohánnyal való erős füstölést ajánl; ajánlja továbbá, hogy a kaptár aljának kimosása után, az aljdeszkát karbolsavval mossuk le.

— **Óvjuk a méheket a téli nedvességtől.** A „L. B. Z.“ azt ajánlja, hogy a méhek téli elhelyezése alkalmával, az üres tért ne szalmával vagy szénával töltsük ki, melyek átnedvesedhetnek, hanem faszénnel, mely nemcsak rossz hővezető, hanem magába szí minden nedvet s a méhlek egészségesebb lesz. Ez az eljárás a költéssenyv ellen is jó praeservativa.

A szerkesztő üzenetei.

— **Cz. S.** urnak. N.-Káta. A helyreigazítás lapunk jelen számában megtörtént. A szállítási költséget illetőleg intézkedtünk, miről külön is értesítettett.

— **V. J.** urnak. Szarvas. A cserepéldány megküldése iránt intézkedtünk.

— **B. J.** urnak. M.-Ór. Ajánljuk, hogy mézéből küldjen föl a budapesti keresz-muzeum időleges kiállítására. Szállítási kedvezményi igazolványt, kívánatra bérmentesen küldünk. A méz-ár, a minőségtől függ. — **M. B.** urnak. Déva. A kívánt számok elküldése iránt intézkedtünk.

A méhész-egyleti rendes tagsági díj 2 frt, köri tagsági díj 1 frt. A tagsági díjak Gebhardt Döme méhészegyleti pénztárnoknak küldendőek Kolozsvárt. A tagsági díj fizetési kötelezettség 5 évig tart. (Alapszabály 4 §.)

Lapfelügyelő bizottság: Albu József, Csiki J. József, Gebhardt Döme, Szentgyörgyi Lajos, Wieder József.

Szerkesztésért felelős: Bodor László.

Nyomatott Gámán János örökösseinél.